

SAĞLIK MESLEĞİ MENSUPLARININ SUÇU BİLDİRMEMESİ SUÇU (TCK m. 280)

Yrd.Doç.Dr. Özlem Yenerer ÇAKMUT*

I. Genel Olarak

Yeni Türk Ceza Yasası m. 280’de düzenlenmiş bulunan “Sağlık mesleği mensuplarının suçu bildirmemesi” suçu, Yasa’nın özel hükümleri düzenleyen İkinci Kitabının, Millete ve Devlete Karşı Suçlar ve Son Hükümler başlıklı Dördüncü Kısmı’nın İkinci Bölümü’nde Adliyeye Karşı Suçlar arasında yer almaktadır.

Bu hüküm, “Görevini yaptığı sırada bir suçun işlendiği yönünde bir belirti ile karşılaşmasına rağmen, durumu yetkili makamlara bildirmeyen veya bu hususta gecikme gösteren sağlık mesleği mensubu, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. /Sağlık mesleği mensubu deyiminden tabip, diş tabibi, eczacı, ebe, hemşire ve sağlık hizmeti veren diğer kişiler anlaşılır.” şeklinde düzenlenmiştir.

765 sayılı eski Türk Ceza Yasası m. 530’da bu suç; aşağıda değineceğimiz bazı farklılıklara rağmen, benzer biçimde kaleme alınmıştı. 765 sayılı Türk Ceza Yasası’nın kaynağını oluşturan 1889 İtalyan Ceza Yasası m. 439’da da bu suç düzenlenmiştir¹.

II. Suçla Korunan Hukuki Menfaat

Bu suç, yeni Yasa’nın Adliyeye Karşı Suçlar Bölümü’nde yer aldığından, korunan hukuki menfaat, adliyenin korunması olarak karşımıza çıkmaktadır².

Devlet adına adalet dağıtan, hukuku gerçekleştirerek uyumsuzlukları çözüme ulaştıran güç “Adliye”dir³.

* Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Usul Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

¹ Majno, Ceza Kanunu Şerhi, Türk ve İtalyan Ceza Kanunları IV, Ankara 1981, 258 vd.

² G.Arslan / B. Azizağaoğlu, Yeni Türk Ceza Kanunu Şerhi, Ankara 2004, 1123.

³ D. Soyaslan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2005, 537.

Ceza Muhakemesi Kanunu'na⁴ göre, suçun işlendiği konusunda yeterli şüphe oluşturan delilleri elde eden Cumhuriyet savcısı, iddianame düzenleyerek kamu davasını açacaktır (CMK m. 170/2). Maddi gerçeği⁵ araştırarak olan yargı makamı açısından, Cumhuriyet savcısının yapacağı soruşturma evresi ilk adımı oluşturmaktadır. Bu nedenle, kamu düzenini bozan bir suç işlendiğine ilişkin verilerin, adaleti sağlamak amacıyla faaliyette bulunacak olan makamlara iletilmesi, toplum ve bireylerin hak ve menfaatleri açısından olduğu kadar, suç ve suçlulukla mücadele bakımından da önemlidir. Bu esastan yola çıkan yasa koyucu, adli mekanizmanın çalışmasını engelleyecek ya da geciktirecek fiilleri cezalandırmak gereği hissetmiş ve bu suçları düzenlemiştir.

III. Suçun Faili

Suçun faili sağlık mesleği mensubu olan kimselerdir. Dolayısıyla bu suç, özgü suç niteliğindedir. Hükümün ikinci fıkrasında "sağlık mesleği mensubu" kavramının, hekim (tabip), diş hekimi, ezcacı, ebe, hemşire ve sağlık hizmeti veren diğer kişileri kapsadığı ifade edilmiş ve ayrıca Madde Gerekeçesi'nde⁶, bu kavramın hüküm metninde sayılanlarla sınırlı olmadığı, örneğin, bir tahlil laboratuvarında görev yapan kişilerin de bu kapsamda değerlendirileceği belirtilmiştir. Ancak, madde çerçevesinde esas alınan insan sağlığı olduğundan, veteriner hekimler kapsam dışındadır⁷.

İnceleme konusu hükümde sayılmış bulunan meslek sahiplerinin, 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San'atlarının Tarzı İcrasına Dair Yasa hükümleri çerçevesinde sanatlarını icraya yetkili kimseler olarak kabulü gerekir⁸. Aksi halde 1219 sayılı Yasa'nın 25. maddesinde düzenlenmiş bulunan, diploması olmadığı halde hasta tedavi etme veya hekim unvanı takınma suçunun işlenmesi söz konusu olacaktır⁹.

Muayene ve tedavi birden çok kişi tarafından yapılmışsa, her birinin suçu bildirme yükümlülüğü vardır. İçlerinden birine yetki verilmişse, yetkiyi verdikleri kişinin ihmali veya gecikme göstermesi durumunda sorumlu olan, sadece yetki verilen değil, onunla birlikte hepsidir¹⁰. Ancak, bildirme

⁴ 4.12.2004 gün ve 5271 sayılı Yasa (RG. 17.12.2004 No. 25673).

⁵ Bu konuda bak.N.Centel/H.Zafer, Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul 2003, 5; N.Kunter/F.Yenisey, Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul 2000, N. 2. 1 (11) vd.; E. Cihan, "Ceza Muhakemesi Hukukunun Gayesi", İHFM XXVIII, 3-4 (1963), 709 vd.

⁶ N.Centel/H.Zafer/Ö.Çakmut, Gerekeçeli-Karşılaştırmalı-Tablolu Yeni Türk Ceza Kanunu ve İlgili Mevzuat, İstanbul 2005, 459.

⁷ F. Erem, Türk Ceza Kanunu Şerhi Özel Hükümler III, Ankara 1993, 2582.

⁸ 11.4.1928 Gün ve 1219 sayılı Yasa (RG. 14.4.1928 No. 863).

⁹ V.Savaş/S.Mollamahmutoğlu, Türk Ceza Kanununun Yorumu IV, Ankara 1999, 5937; S.Akdağ, Türk Ceza Kanunu Şerhi, Ankara 197, 895; Majno, 261; Erem, 2582.

¹⁰ Erem, 2582; İ. Malkoç/M. Güler, (Uygulamada) Türk Ceza Kanunu Özel Hükümler IV (461-592'nci Maddelerin Açıklamaları), Ankara Tarihsiz, 4903.

yükümlülüğü olanlardan birinin bunu yerine getirmiş olması yeterli sayılır¹¹.

Fail, kamu görevlisi olmamalıdır. Eğer fail, devlet eliyle işletilen sağlık kuruluşlarında görev yapan sağlık mesleği mensubu ise, kamu görevlisi sayılacağından, suçu bildirme yükümlülüğüne aykırı davranmış olması halinde TCK m. 280 değil, TCK m. 279'da düzenlenmiş bulunan "kamu görevlisinin suçu bildirmemesi" suçunu işlemiş olacaktır¹².

IV. Suçun Unsurları

1. Maddi Unsuru

Suçun maddi unsuru, sağlık mesleği mensubunun *görevini yaptığı sırada bir suçun işlendiği yönünde belirtiyi karşılaştığı olmasına rağmen, bu durumu yetkili makamlara bildirmemesi veya bildirimini gecikerek gerçekleştirmesidir*.

TCK m. 280'de düzenlenmiş bulunan suçun gerçekleşebilmesi için öncelikle sağlık mesleği mensubunun, görevini yaptığı sırada bir suçun işlendiği yönünde bir belirti ile karşılaşması gerekir. Dolayısıyla, bu suçtan dolayı sorumlu olunabilmesi için; 1) *görevin yapıldığı sırada*, 2) *bir suçun işlendiği yönünde*, 3) *belirtiyi karşılaşılması*, gereklidir.

1) *Görevin yapıldığı sırada*: Sağlık mesleği mensubunun TCK m. 280'de düzenlenmiş suçtan dolayı sorumlu olabilmesi için bildirim yükümlülüğü söz konusu olan suçla görevini yaptığı sırada karşılaşmalıdır. Sağlık mesleği mensubunun görevi, 1219 sayılı Yasa ve ilgili mevzuat tarafından çizilmiştir. Dolayısıyla, bu kapsamda gerçekleştirilen görev sırasında, bir suçun işlendiği yönünde belirti ile karşılaşılması, böyle bir durumun görülmesi halinde bunun yetkili makamlara bildirilmesi gereklidir. Görev dışında, örneğin izindeyken, bir suç belirtisiyle karşılaşmış ancak, durum yetkili makama bildirilmemiş ya da bu hususta gecikme gösterilmişse fiil, TCK m. 280'de gösterilen suç oluşturamaz¹³.

2) *Bir suçun işlenmesi*: Yasa, sağlık mesleği mensubunun yetkili makama bildirmek veya bildirim konusunda gecikme göstermemek yükümlülüğünü getirdiği suçun niteliği konusunda bir ayırım yapmamıştır. Dolayısıyla, bildirilmemiş veya geç bildirilmiş bulunan suç, kasıtlı veya taksirli bir suç olabileceği gibi, re'sen ya da şikayet üzerine kovuşturulan bir suç da olabilir. Öte yandan, bildirim yükümlülüğü bulunan suç kişilere veya mala karşı ya da başka hukukî menfaatlere yönelik olabilecektir. Dolayısıyla, bil-

¹¹ Savaş/Mollamahmutoğlu, 5937.

¹² TCK m. 280'in Gerekeçesi, Centel/Zafer/Çakmut, 459.

¹³ Arslan/Azizağaoğlu, 1123 - 1124; M.E. Artuk/A. Gökcen/A.C. Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2004, 460-461.

dirim yükümlülüğü getirilen ve bunun ihlâli sonucu sorumluluğun ortaya çıkmasına neden olan filin yasayla düzenlenmiş ve yaptırıma bağlanmış olması yeterlidir. Bu bakımdan herhangi bir sınırlama getirilmemiştir¹⁴. Bu konuya, TCK m. 280 üzerinde yapılan görüşmelerde değinilmiş ve kapsamın böylesine geniş tutulmasının, sağlık hakkını zedeleyeceği, doğru olmayacağı belirtilerek, hekimleri tedaviye ihtiyacı olan kişilere gereken sağlık yardımını yapmaktan alıkoyma ifade edilmiştir¹⁵.

3) *Suçun işlendiği yönünde belirtiliyle karşılaşılması*: Belirti, gerçek olarak kabul edilen dış dünyada varlığı olan olaydır ve mahkemeler dava konusu uyuşmazlığı çözüme bağlarken bunlardan da yararlanabilirler. Dolayısıyla belirti, belge ve beyan gibi delil çeşidi olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak, belirtiyi, belge ve beyan delilinden ayıran özellik bunların “dolayısı ile delil” sayılması, yani ispat edilecek olayı “dolayısı ile” ortaya koymasındır. Belirti genel nitelikte olduğundan, müşahhas temsil yeteneği diğer delillerle desteklenmeli ve sabit olmalıdır. Belirti delili “*tabii belirti*” ve “*sun’i belirti*” olmak üzere ikiye ayrılır. *Tabii belirti*, olayın bir parçasıdır ve olayı doğal şekilde temsil eder, ancak bu temsilin, üzerinde inceleme yapılan olaya ilişkin olup olmadığının titizlikle araştırılması gerekir. Suçta kullanılan tabanca, bıçak, arabanın bıraktığı fren izi veya kan grubu gibi olgular tabii belirtilerdir. *Sun’i belirti* ise olayı doğal olarak değil, yapay olarak temsil eden insan yapısı işaretlerdir¹⁶. Örneğin, bir şapkanın kime ait olduğunu gösterir işaretler, damga, takılan nişan üniforma vb. olgular sun’i belirtilerdir. Dolayısıyla bir olayda, bu tip suç işlendiğini gösterir belirtilerle karşılaşan sağlık mesleği mensubunun durumu yetkili makamlara gecikmeksizin bildirmesi gereklidir.

Suçun oluşabilmesi için fail, görevini yaptığı sırada bir suç işlendiğini gösterir belirtiyi görüp de yetkili makamlara durumu bildirmez ya da geç bildirirse TCK m. 280’e göre cezalandırılacaktır. Dolayısıyla, failin durumu “yetkili makama” bildirmesi veya bunda geç kalmaması halinde ceza sorumluluğu söz konusu olmayacaktır.

“*Yetkili makam*” kavramı, bildirim kabul etme yetkisi olan, daha açık bir anlatımla, bildirim üzerine soruşturmaya başlama yetkisi bulunan veya kendisine yapılan bildirim soruşturma yapmaya yetkili makama iletmekle yükümlü tutulmuş olan makamdır¹⁷. Ceza Muhakemesi Yasası’nın 158.

¹⁴ Tutanaklarla Türk Ceza Kanunu, Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Dairesi Başkanlığı, Ankara 2005, 967-970; N.Güney /K. Özdemir /Y.S. Balı, Yeni Türk Ceza Kanunu, Ankara 2004, 796-797.

¹⁵ Tutanaklarla Türk Ceza Kanunu, 967, 969-970.

¹⁶ Kunter/Yenisey, 43.1 (342), 43.16 (357), 43. 17 (358). Ayrıca bak. M. Feyzioğlu, Ceza Muhakemesinde Vicdanî Kanaat, Ankara 2002, 68 vd.; E. Yurtcan, Ceza Yargılaması Hukuku, İstanbul 1994, 249 vd.

¹⁷ Artuk/Gökçen/Yenidünya, 462.

maddesinde bu esas açıkça düzenlenmiştir. CMK m. 158/1'e göre, bildirim veya şikâyet Cumhuriyet Başsavcılığı'na veya kolluk makamlarına yapılacaktır. Ayrıca, Cumhuriyet Başsavcılığı'na iletmek üzere valiliğe, kaymakamlığa ya da mahkemeye de bildirim yapılabilecektir (CMK m. 158/2). Öte yandan, sağlık mesleği mensubu görevi sırasında suç işlendiğini gösterir bir belirtiyle karşılaştığında, durumu, gecikmeksizin Cumhuriyet Başsavcılığı'na iletmek üzere, ilgili kurum veya kuruluşun idaresine bildirdiğinde de suçu "yetkili makama" iletilmiş olacak (CMK m. 158/4) ve sorumluluk doğmayacaktır¹⁸.

Yetkili makama yapılacak bildirim yazılı veya tutanağa geçirilmek üzere sözlü olabilir (CMK m. 158/5).

Suçun yetkili makama bildirilmemesi veya geç bildirilmesi, yasadan doğan bir nedenden, başka bir anlatımla, haklı bir nedenden kaynaklanmış olmamalıdır. Böyle bir hal, örneğin mücbir neden, söz konusu olduğunda, suçun yetkili makama bildirilememesi ya da geç bildirilmesi durumunda, TCK m. 280'de düzenlenmiş bulunan suçun oluştuğundan söz edilemez¹⁹.

Ayrıca, suçun bildirileceği makamın yetkisi konusunda hata faildeki kasti kaldıracaktır²⁰.

TCK m. 280'de düzenlenmiş bulunan suçun işlenebilmesi için failin, bir suçun işlendiğini gösterir belirtiyle karşılaştıktan sonra durumu yetkili makama hiç bildirmemesi veya bildirim konusunda gecikme göstermesi gereklidir. Dolayısıyla söz konusu suçun oluşabilmesi için fail, ya *bildirimi hiç yapmamış olmalıdır*. Yani fail durumu yetkili makamlara hiçbir şekilde haber vermemiş bulunmalıdır veya *bildirimi yapma konusunda gecikme göstermiş olmalıdır*. Gecikmeden ne anlaşılması gerektiği konusunda, Yasa'da bir açıklık bulunmamaktadır. Ne kadar süre geçerse gecikmenin var sayılacağına tespiti hususu ve yapılan bildirim geç yapılmış sayılıp sayılmayacağına değerlendirilmesi, her somut olay bakımından hakim tarafından belirlenip karara bağlanacaktır²¹.

Öte yandan, bildirim ve şikâyetin düzenlendiği CMK m. 158'de de işlendiği iddia edilen bir suç nedeniyle, ilgili makamlara yapılan bildirimlerin "*gecikmeksizin*" Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderileceği belirtilmiş, ancak, *gecikmeksizin kavramının* kapsayacağı süreye ilişkin bir açıklık getirilmemiştir. Benzer şekilde ölüm olaylarının da "*derhal*" Cumhuriyet Başsavcılığı'na bildirileceği (CMK m. 159) hükme bağlanmış, ancak, bu konuda sü-

¹⁸ Artuk/Gökçen/Yenidünya, 462.

¹⁹ F. Erem/N. Toroslu, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 1999, 184-185; Artuk/Gökçen/ Yenidünya, 463.

²⁰ Erem/Toroslu, 184.

²¹ Aynı yönde bkz. Erem / Toroslu, 184.

re bakımından bir netlik getirilmemiştir. Dolayısıyla, somut olayda hakim, olayın özelliğine göre bildirim yapılabilmesi için gerekli makûl süreyi tespit ettikten sonra, bu sürenin aşılmış aşılmadığını yani gecikmenin gerçekleşip gerçekleşmediğini belirleyecektir.

2. Manevi Unsuru

TCK m. 280'de düzenlenmiş bulunan sağlık mesleği mensubunun suç bildirmemesi suçu, kasten işlenen bir suçtur²². Bu suçun taksirle işlenmesi söz konusu olmaz. Dolayısıyla, fiilin bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesi yeterli ve gereklidir. Saik önemli değildir. Genel kast yeterlidir. Fail karşılaştığı durumu yetkili makama bilerek ve isteyerek bildirmeyecek ya da bunu gecikerek gerçekleştirecektir.

Öte yandan, TCK m. 280 ile sağlık mesleği mensuplarına getirilen bildirim yükümlülüğünün kişinin kendisinin veya yakınlarından birinin işlediği suçları da kapsayıp kapsamayacağı hususu Yasa'da açıklığa kavuşturulmamıştır. İlgili kişilere getirilen bildirim yükümlülüğü istisnasız herkesi kapsar nitelikte gibi görünse de, 1982 Anayasası m. 38/5'de yer alan, "hiç kimse kendisini ve kanunda gösterilen yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz" hükmünün ayrı bir durum getirmiş bulunduğunu kabul gerekecektir²³. Gerçekten, üst norm olan Anayasa hükmü ile birlikte TCK m. 280'i değerlendirdiğimizde, suç bildirmek yükümlülüğü altındaki sağlık mesleği mensubu kendisinin veya yakınının bir suç işlediği belirtisiyle, görevini yaptığı sırada karşılaşırsa durumu yetkili makamlara bildirmekten kaçınabilecektir. Böyle bir durumda ise TCK m. 280'den dolayı cezalandırılması söz konusu olmamalıdır. Anayasa, *hiç kimse* kavramını kullanarak kapsamı geniş tutmuş ve bu hale istisna getirmemiştir²⁴.

Anayasa hükmünde yer alan "yakın" kavramının kimleri kapsayacağı, Türk Medeni Yasası'nın kan ve kayın hısımlıklarına ilişkin hükümleri esas alınarak değerlendirilmelidir (MK m.17-18)²⁵. Eski Türk Ceza Yasası'nda, yasanın uygulanmasında "akraba" kavramının neyi ifade edeceği gösteril-

22 Kast ve taksir kavramları konusunda bak.N.Centel/H.Zafer/Ö.Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, İstanbul 2005, 390 vd.

23 Aynı yönde bkz. Artuk/Gökçen/Yenidünya, 465.

24 Artuk/Gökçen/Yenidünya, 465.

25 Türk Medeni Kanunu'nun ilgili hükümleri şöyledir: MK m. 17: "Kan hısımlığının derecesi, hısımları birbirine bağlayan doğum sayısı ile belli olur./ Biri diğerinden gelen kişiler arasında üst soy-alt soy hısımlığı; biri diğerinden gelmeyip de, ortak bir kökten gelen kişiler arasında yan soy hısımlığı vardır." MK m. 18: "Eşlerden biri ile diğer eşin kan hısımları, aynı tür ve dereceden kayın hısımları olur./ Kayın hısımlığı, kendisini meydana getiren evliliğin sona ermesiyle ortadan kalkmaz."

mişti (765 sayılı eski TCK m. 259)²⁶. Ancak, sözkonusu hüküm, 5237 sayılı yeni Türk Ceza Yasası'na alınmamıştır. Hal böyle olunca, kavramın kapsamı genel hükümlere göre belirlenecektir.

V. Suça Etki Eden Nedenler

Türk Ceza Yasası 280. maddede düzenlenmiş bulunan suç için herhangi özel ağırlaştırıcı ya da hafifletici neden öngörülüşü değildir.

VI. Suçun Özel Görünüş Şekilleri

1. Teşebbüs

TCK m. 280'de düzenlenmiş bulunan suçun tamamlanabilmesi için failin, suçu yetkili makama bildirmemesi veya geç bildirmesi gerekir. Dolayısıyla, bu suç ihmali bir suç niteliğindedir. Öğretide kabul edilen genel görüş, ihmali suçlara teşebbüsün mümkün olmayacağı yönündedir. Bu düşünceyi benimseyenlere göre, ihmali suçlar bakımından yasa yapılması öngörülen hareketin yapılmamasıyla birlikte suç tamamlanacağından, bu tür suçlara teşebbüs mümkün olmaz. Bu durum, hareketin neticesine bitişik olmasından, başka bir anlatımla, ortada şekli bir suç bulunmasından kaynaklanmaktadır. Emredilen hareketi yapma konusundaki her tereddüt, failin tamamlanmasını ifade etmektedir²⁷.

Öğretideki diğer görüş ise, ihmali suçlara teşebbüsün mümkün olduğu yönündedir. Bu düşünceyi savunanlar, ihmali suçlarda yasa koyucunun yapılmasını emrettiği hareket için belirli bir süre öngörmüş olması durumunda, bu süre doluncaya kadar söz konusu suçlara teşebbüsün mümkün olacağını belirtirler²⁸.

Öğretide genel olarak kabul edildiği gibi, ihmali bir suç olan, sağlık mesleği mensuplarının suçu bildirmemesi suçunun teşebbüse elverişli olmadığı kanaatindeyiz. Bu suçta teşebbüs söz konusu olamaz.

2. İştirak

TCK m. 280'de düzenlenmiş olan suçun iştirak halinde işlenmesi mümkündür. Yasa, bu suçla ilgili olarak iştirake ilişkin özel bir düzenleme getir-

²⁶ 765 sayılı eski TCK m. 259 hükmü şöyleydi: "Ceza Kanunu itibariyle akrabadan murat, karı koca ile usul ve füru ve kardeş ve kız kardeş ve amca ve dayı, hala ve teyzelerle yeğenler ve bunlar derecesindeki sihrî akrabadır."

²⁷ Centel/Zafer/Çakmut, Türk Ceza Hukukuna Giriş, 475; N. Kunter, Suçun Maddi Unsurları Nazariyesi (Hareket - Netice - Sebepiyet Alakası), İstanbul 1955, 55; H. Hakeri Ceza Hukukunda İhmal Kavramı ve İhmali Suçların Çeşitleri, Ankara 2003, 263, 265; H. Zafer, Faile Yardım Suçu ve Müdafinin Bu Suçtan Sorumluluğu, İstanbul 2004, 190.

²⁸ A. Önder, Ceza Hukuku Genel Hükümler II-III, İstanbul 1992, 429. Bu konudaki tartışmalar için bkz. Hakeri, 264; Zafer, 190; N. Toroslu, Ceza Hukuku, Ankara 2005, 199.

memiştir. Ancak, bu konuda TCK m. 40/2 gözden uzak tutulmamalıdır. TCK m. 40/2'ye göre, "Özgü suçlarda, ancak özel faillik niteliğini taşıyan kişi fail olabilir. Bu suçların işlenişine iştirak eden diğer kişiler ise azmettirme veya yardım eden olarak sorumlu tutulur."

Bu hüküm ışığında, TCK m. 280'i ele alacak olursak, sağlık mesleği mensuplarının bu suçu iştirak halinde işlemeleri mümkündür ve böyle bir halde iştirakin her şekliyle suçun işlenişine katılmak söz konusu olabilir. Ancak, sağlık mesleği mensubu olmayanların suça iştirakçi sıfatıyla katılmaları durumu özellik arzetmektedir. Çünkü, TCK m. 280 özgü bir suçtur. Suçun yasal tanımında yer alan fiili gerçekleştirenlerin sağlık mesleği mensubu olmaları gereklidir. Bunun dışındaki kişiler suça azmettiren (TCK m. 38) veya yardım eden (TCK m. 39) olarak katılabileceklerdir.

Dolayısıyla TCK m. 280'de yer alan suçun birden fazla kimse tarafından birlikte işlenmesi halinde, katılanların sıfatını ve sorumluluklarını belirlemek bakımından, TCK m. 40/2'nin belirlediği çerçevede, failerin sıfatlarına dikkat etmek gerekecektir.

3. İçtima

Suçların içtimama ilişkin özel bir norm, bu suç bakımından düzenlenmemiştir. Dolayısıyla, TCK m. 42-44 arasında düzenlenmiş bulunan suçların içtima hallerinin söz konusu olması somut olayda mümkün olabilecektir ve sorun bu kurallar çerçevesinde çözüme ulaştırılacaktır²⁹.

VI. Kovuşturma ve Yaptırım

TCK m. 280'de düzenlenmiş bulunan suç re'sen kovuşturulan bir suçtur ve Ceza Muhakemesi Yasası hükümlerine tabidir. Ancak bildirilmeyen veya gecikerek bildirilen suç terör suçu ise Terörle Mücadele Yasası'ndaki usul hükümleri uygulanacaktır³⁰.

Bu suçtan dolayı faile bir yıla kadar hapis cezası verilebilecektir. Alt sınırı özel olarak belirlenmemiş olduğuna göre bunun bir aydan başladığını kabul gerekecektir (TCK m. 49/1).

VIII. 765 Sayılı Eski Türk Ceza Yasası'ndaki Düzenleme İle Karşılaştırma

5237 sayılı yeni Türk Ceza Yasası m. 280'de yer alan suça ilişkin düzenleme bazı farklarla 765 sayılı eski Türk Ceza Yasası'nda "cürmü haber ver-

²⁹ Arslan / Azizağaoğlu, 1124.

³⁰ S. Erman / Ç.Özek, Ceza Hukuku Özel Hükümler, Kamu İdaresine Karşı İşlenen Suçlar (TCK 202-281), İstanbul 1992, 183. Terör suçu konusunda bak. H. Zafer, Ceza Hukukunda Terörizm, İstanbul 1999, 9 vd.; H. Zafer, Sosyolojik Boyutuyla Terörizm, İstanbul 1999, 1 vd.